

АЗЕРБАЙДЖАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛИ МӘHKӘMӘСИ ПЛЕНУМУНУН

Г Ә Р А Р Ы

" 23 " декабр 1993-чү ил

Әмәк мүгавиләсинин бағланмасыны, дәјишдари-
мәсини вә хитамыны низама салан әмәк ганун-
веричилијинин тәтбиғинин мәһкәмә тәчрүбәси
һағғында

Ишә бәрпа һағғында мүбаһисәләрин һәлли заманы әмәк ганун-
веричилијинин дүзкүн вә әјни гајдада тәтбиғинә һаил олмағ мәғсәдилә,
мәһкәмә тәчрүбәсиндә гаршија чыхан мәсәләләри нәзәрә аларағ, һабәлә
Республика Али мәһкәмәси Пленумунун гәрарларыны "Азәрбајҗан Респуб-
ликасынын Әмәк Ганунлары Мәчәлләсиндә дәјишикликләр вә әләвәләр
едилмәси һағғында" Азәрбајҗан Республикасынын 1992-чи ил 22 ијул
тариһли Ганунуна ујғунлашдырмағ зәрурәти илә әләғәдар оларағ
Азәрбајҗан Республикасы Али мәһкәмәсинин Пленуму ашағыдакы изаһаты
вәрмәји гәрара алыр:

1. Мәһкәмәдәр нәзәрә алмалыдырлар ки, фәрди әмәк мүбаһисәләри
мүәссисәдә, идарәлә, тәшкилатда, әмәјә даир ганунверичилик вә диқәр
норматив актларын, коллектив әмәк мүгавиләсинин вә әмәк һағғында
башға сазышларыни тәтбиғи, мәсәләләри барәсиндә фәһлә вә гуллуғчулар
илә мүдаријјәт арасында әмәлә кәлән фикир ајрылығларыдыр.

Әмәк мүбаһисәсиндә иштирак әдән тәрәфләрден бири әмәк мүгавилә
си (контракт, сазыш) үзрә ишләјән шәхсләр, в бири исә һөвүндән, мүл-
кијјәт вә тәсәрруфатчылығ формасындан асылы олмајарағ мүәссисәни
оператив идарә әтмәк функцияларынын һөвалә едилдији органдыр
(мүәссисәнин рәһбәри, мүәссисә шурасы, идарә һәј"әти вә ја мүәссисә-
ни идарә әтмәк һүғуғларынын верилдији башға органлар).

Дәмәли, әмәк мүбаһисәләринин һәллинин ваһид гајдасы һөвүндән,
мүлкијјәт вә тәсәрруфатчылығ формасындан асылы олмајарағ бүтүн
мүәссисәләрә, в чүмләдән харичи капиталын иштирак етдији биркә
мүәссисәләрә, республика әразисиндә фәалијјәт кәстәрән харичи фирма-
лара, ичарә, сәһмдар мүәссисәләринә вә и.а. шамил едилыр.

2. Нәзәрә алмағ лазымдыр ки, республика Әмәк Ганунлары Мәчәллә-
синин 233-чү мәддәсинә ујғун оларағ, әмәк мүгавиләсинә хитам верил-
мәси әсасларындан (Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 36-чы мәддәси) асылы
олмајарағ ишә бәрпа һағғында, ишдән чыхарылма тарихини вә сәбәбләри-
нин ифадәсини дәјишдирмәк һағғында, мәчбури ишбурахма (прәгул) вә
ја азмаашлы ишин јеринә јетирилмәси мүддәти үчүн һағғ өдәмәк
һағғында әмәк мүбаһисәләринә башға гајдада бахылмасы нәзәрдә тутул-
муш мүбаһисәләр истисна олмағла фәһлә вә гуллуғчуларын әризәләринә
әсасән биләваситә мәһкәмәләрдә бахылыр.

Башга мүүссиседен, идареден, тешкилатдан көчүрмө гаждасында ишә дө"вөт олуи муш шөхслөрин, али вө ја орта ихтисас төһсилл мүүссисәсини битирмиш көнч мүүтәхәссәслөрин, һабелә техникә-пешә мөктәбинә битириб мүүјјөн едилмиш гаждада мувафиг мүүссисәјә, идарәјә, тешкилата ишләмәјә көндөрилмиш шөхслөрин ганунверичилијә мувафиг сурөтдә мүүссисәнин, идарәнин, тешкилатын әмөк мугавиләси бағламалы олдуғу дикәр шөхслөрин ишә гөбул едилмәсиндөн имтина олуимасы барәдә мубаһисәләрә дө билаваситә мөһкөмөлөрдә бахылыр.

Нөзәрә алынмалыдыр ки, Әмөк Ганунлары Мөчөлләсинин 114-чү маддәсинин чыхарылмасы илә әлагәдәр оларағ, интизам низамнамәләри вө әсаснамәләри әсасында интизам тәнбәһинин верилмәси вө ја көтүрүлмәси мәсәләләри үзрә мубаһисәләр интизам тәнбәһинин нөвүндөн асылы олмајарағ мөһкөмәнин сәләһијјәтинә дахил едилмишдир. Низамнамә вө ја әсаснамә әсасында верилмиш интизам тәнбәһиндөн үмуми гаждада, в чүмлөдөн мөһкөмәјә шикајәт верилә биләр.

3. Мөһкөмөләр нөзәрә алмалыдырлар ки, ашағыдакы мубаһисәләр онларын сәләһијјәтинә дахил дө јилдә вө мөһкөмөлөрдә бахылмамалыдыр:

Ичтимаи тешкилатларын вө вөтөндашларын башга бирликләринин ишчиләринин онлары сечмиш органларын гәрары илә сечкили пуллу вөзифәдөн вахтындан әввәл азад едилмәси һағгында мубаһисәләр. Бу мәсәләләрә ичтимаи тешкилатларын вө вөтөндашларын башга бирликләринин (в чүмлөдөн дини тешкилатларын) низамнамәләринә мувафиг сурөтдә бахылмалыдыр;

Азәрбајҗан Республикасынын вө Нахчыван Мухтар Республикасынын али ганунверичилик вө ичра органлары төрөһиндөн сечилмиш, тәсдиғ едилмиш вө ја тө"јин олуи муш шөхслөрин ишдөн чыхарылма, ишдөн чыхарылманын тарихли вө сәбәбләринин ифадәсини дөјишдирмә, башга ишә көчирилмә, мөчбури ишбурахма вө ја азмаашлы ишин јеринә јетирилмәси мүддәти үчүн һағг өдәмөк вө интизам тәнбәһи вермөк мәсәләләри үзрә әмөк мубаһисәләри (Әмөк Ганунлары Мөчөлләсинин 234, 236-чы маддәләри).

Мөһкөмөләр ону да нөзәрә алмалыдырлар ки, Әмөк Ганунлары Мөчөлләсинин 44-чү маддәсинин гаждаларына ујғун оларағ, рөһбәр ишчи илә әмөк мугавиләсинин пәсулмасына даир һәмкарлар иттифағы органынын (азы рајон сәвијјәли органын) төләбләриндөн ишчи вө ја мүдиријјәт-јухары һәмкарлар иттифағы органына шикајәт вөрә биләр, вө һәмин органын гәрары гәтидир.

4. Азәрбајҗан Республикасынын рајонларында, шөһәрләриндә дөвләт һақимијјәти вө идарәетмә органлары һағгында 1991-чи ил 18 октјабр тарихли әсаснамәјә ујғун оларағ ишдөн чыхарылмиш ичра һақимијјәти башчысы апараты ишчиләринин ишә бәрпасы һағгында мубаһисәләрин аидијјәти мәсәләләринин һөлл өдөркөн мөһкөмөләр Әмөк Ганунлары Мөчөлләсинин 234, 236-чы маддәләринин гаждаларынын әсас көтүрмәли вө ганунун һәмин һөрмәсынын гуввәсинин көстөрилән вөзифәли шөхсләрә шамил едилиб-едилмәдијјини ајдынлашдырмалыдырлар.

Әкәр мөһкәмә Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 234, 236-чы маддә-
ләринин гуввәсинин везифәли шәхсә шамил едилмәдијини муәјјәнләш-
дирәрсә, онда ишә бәрпа һаггында онун мубаһисәсинә мөһкәмәдә
бахылмалыдыр.

5. Башга әмәк мубаһисәләринә, в чүмлөдән һәммин муәссисәдә,
идарәдә, тәшкилатда башга ишә кәчирилмәнин дүзкүнлү јү, мөчбури
ишбурахма дөвру үчүн орта әмәк һаггынын вә ја дүзкүн олмадан башга
ишә кәчирмә илә әлагәдар азмаашлы ишин јеринә јетирилмәси дөвру
үчүн әмәк һаггындакы фәргин едәнилмәси барәдә; әмәјин едәнилмәси
системиндә нәзәрдә тутулан әлавә һаглар да дахил олмагла әмәк
һаггынын тутулмасы барәдә; әмәкдә иштирак әмсалы нәзәрә алынмагла
һесаблианмыш әмәк һаггы мөбләги барәсиндә; интизам тәнбәһләринин
тәтбиғи барәсиндә мубаһисәләрә, ишә гәбул, башга ишә кәчирилмә,
ишдәнчыхарманын әсаслары һаггында гәјдләрин әмәк китабчасына дүз-
күн вә ја дөғиг јазылмамасы нәтичәсиндә бунларын әмрә (сәрәнчама)
вә ја башга сәнәдләрә ујғун кәлмәмәси илә әлагәдар јаранан муба-
һисәләрә мөһкәмәләрдә бунларын гәбағчадан, мөһкәмәдәнкәнар һәлл
олунмасы үчүн ганунверичиликдә нәзәрдә тутулмуш гәјдаја риәјәт
әтмәклә бахылыр.

Лакин кәстәрилән мубаһисәләрә ашагыдакы һалларда биләваситә
мөһкәмәләрдә бахылыр:

а) муәссисәдә, идарәдә, тәшкилатда әмәк мубаһисәләри комиссија-
сы сачилмәдикдә вә ја һәр һансы бир сәбәбдән јарадылмыш олмадыгда;

б) муәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын ләғв едилмәси илә әлагәдар
әмәк мубаһисәләри комиссијасынын фәалијјәтинә хитам верилдикдә.

Ишчинин тәләб ирәли сүрмә мүддәтини өтүрмәси мулаһизәсинә
көрә онун тәләбини јеринә јетирмәкдән имтина әтмәк барәсиндә
әмәк мубаһисәләри комиссијасынын гәтнамәси мөһкәмәдә әмәк мубаһи-
сәси барәдә ишә бахылмасы үчүн манәә дәјилдир.

6. Ики ајадәк мүддәтли иши јеринә јетирмәси үчүн вә ја дерд
ајадәк мүддәт әрзиндә иш јәри (везифәси) сахланылан, мувәггәти
олмајан ишчиләри өзәс әтмәси үчүн, јахуд муәјјән дөвру (мөвсүмү)
өтмәјән мүддәтдә мөвсүми иши јеринә јетирмәси үчүн әмәк муғавиләси
(контракт) бағламыш мувәггәти вә мөвсүми ишчиләрин мубаһисәләрини
һәлл едәркән мөһкәмәләр мүддәтли әмәк муғавиләси (контрактлар) үзрә
мунасибәтләрә нисбәтән бу муғавиләләр (контрактлар) үзрә мунасибәт-
ләрин тәнзимләнмәси хусусијјәтләрини (мәсәлән, ишчинин өз тәшәббусу
илә ишдән чыхмағ һугугу, мудиријјәтин тәшәббусу илә әмәк муғавилә-
синин пәзулмасы үчүн әлавә әсаслар вә с.) нәзәрә алмалыдырлар.

7. Мөһкәмәләр нәзәрә алмалыдырлар ки, Азәрбајҗан Республикасы
Әмәк ганунлары Мәчәлләсинин 36-чы маддәсинин I-чи бәндиңә әсасән,
(тәрәфләрин сазиши) әмәк муғавиләсинә (контрактлар) хитам верил-
мәси үчүн ишчи илә мудиријјәт арасында разылығ елдә олундугда
муғавиләјә тәрәфләрин муәјјәнләшдирдији мүддәтдә хитам верилди.
Белә разылашма јалныз мудиријјәт илә ишчинин гаршылығлы разылығы
олдугда ләғв едилә биләр.

8. Гейри-мүөҗҗөн мүддөтө багланмыш эмек мүгавиләсинин (контрактын) ишчинин тәшәббүсү илә позулмасы (Эмек Ганунлары Мәчәлләсинин 37-чи маддәси) һаггында мүбәһисәләрә бахаркән мәһкәмәләр ашагыдакылары нәзәрә алмалыдырлар:

а) эмек мүгавиләсинин (контрактын) ишчинин тәшәббүсү илә позулмасына о һалда јол верилә биләр ки, ишдән чыхарма һаггында әризәнин верилмәси онун өз ирадәсини көнүллү ифадә етмәсинин нәтичәси олсун. Әкәр иддиачы мүдиријјәтин ону өз әризәси илә ишдән чыхмаг барәсиндә әризә вермәјә мәчбур етдијини билдирирсә, мәһкәмә иддиачынын бу дәлилләрини чидди јохламалыдыр;

б) эмек мүгавиләси (контракт) ишчинин вә мүдиријјәтин разылығы илә көстәрилән маддәдәки хәбәрдарлыг мүддәти битәнәдәк ишчинин тәшәббүсү илә позула биләр;

в) эмек мүгавиләсинин (контрактын) позулмасы барәдә мүдиријјәтә хәбәрдарлыг етмиш ишчинин ихтијары вар ки, хәбәрдарлыг мүддәти битәнәдәк өз әризәсини керә көтүрсүн,

Әкәр хәбәрдарлыг мүддәти битәнәдәк эмек мүгавиләси (контракт) позулмамышса вә ишчи ишдән чыхарылмасында тә"кид етмирсә, эмек мүгавиләсинин (контрактын) гүввәси давам етдирилмиш сајылыр.

9. Мәһкәмәләр нәзәрә алмалыдырлар ки, Эмек Ганунлары Мәчәлләсинин 41-чи маддәсинә ујгун олараг Мәчәлләсинин 38-чи маддәсинин (мүәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын ләгв едилмәси һалларындан башга) I, I-I, 2 вә 3-чү бәндләриндә нәзәрдә тутулмуш әсаслар үзрә эмек мүгавиләси јалныз мүвафиг һәмкарлар иттифагы комитәсинин илкин разылығы илә позула биләр.

Бунунла бирликдә, Эмек Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи маддәсинин 3-чү, 4-чү вә 7-чи, 39-чү маддәсинин 2-чи вә 3-чү бәндләриндә нәзәрдә тутулмуш әсаслар үзрә эмек мүгавиләси мүвафиг һәмкарлар иттифагы комитәсинин рә"ји нәзәрә алынмагла позулур. һәмкарлар иттифагы комитәсинин рә"ји гәрар шәклиндә рәсмиләштирилик.

Һәмкарлар иттифагы комитәсинин мәнфи рә"ји эмек мүгавиләсинин позулмасына мане олмур.

Эмек мүбәһисәсини һәлл едәркән мәһкәмә ашкара чыхарылмыш һалларын һамысына, о чүмләдән һәмкарлар иттифагы комитәсининч мәнфи рә"јинин дәлилләринә сүбутларын үмуми мәчмусунда гијмәт вермәлидир.

Мәһкәмә ишчинин мүәссисә, идарә вә тәшкилатын һәмкарлар иттифагы комитәсинин разылығы вә ја рә"ји олмадан чыхарылдыгыны ашкар етдикдә Эмек Ганунлары Мәчәлләсинин 233-чү маддәсинин дөрдүнчү һиссәсинә мүвафиг сурәтдә иш үзрә ичрааты дајандырмалыдыр. һәмкарлар иттифагы комитәсинин гәрары сәләһијјәтсиз тәркибдә гәбул

едилдикдө вө ја гөрарын лөһинө һәмкарлар иттифагы комитөсинин ичласында иштирак едөнлөрин жарысында азы сөс бердикдө, бир ајлыг мүддөт кечдикдө, һабелө ишчилөрин бө"зи категоријалары (һәмкарлар иттифагы комитөсинин үзвлөри, эмөк коллективи шурасынын үзвлөри вө и.а.) илө эмөк мүгавилөсинин пөзулмасы заманы мүөссисөнин һәмкарлар иттифагы комитөсинин разылыгындан өлавө, башга органларын төлөб едилөн разылыгы слмадыгда да мөсөлө јухарыда көстөрилөн гәјдада һөлл слунур. һәмкарлар иттифагы комитөсинин разылыгыны вө ја рө"јини алдыгдан сөйрә мөһкөмө мөсөлөјө маһијјәти үзрө бахыр.

Нөзөрдө тутмаг лазымдыр ки, Эмөк Ганунлары Мөчөллөсинин 239-чу маддөсинө ујгун слараг, һәмкарлар иттифагы комитөси Эмөк Ганунлары Мөчөллөсинин 38-чи маддөсинин I, I-I, 2 вө 3-чи бөндлөринө өсасөн ишчинин чыхарылмасына разылыг вермөкдөн имтина етдикдө мөһкөмө онун ишө бөрпа слунмасы барөдө гөтнамө гөбул едир.

10. Мөһкөмөлөр нөзөрө алмалыдырлар ки, мувафиг һәмкарлар иттифагы комитөсинин илкин разылыгы слмадан вө рө"ји нөзөрө алынмадан мүөссисө, идарө вө төшкилатын мүдиријјәтинин төшөбүсү илө эмөк мүгавилөсинин пөзулмасына республика Эмөк Ганунлары Мөчөллөсинин 42-чи маддөсиндө нөзөрдө тутулмуш һалларда јөл верилир.

Умумијјөтлө, һәмкарлар иттифагы комитөсиндө бахылмајан мубаһисөлөрин сијаһысы республика Эмөк Ганунлары Мөчөллөсинин 229-чу маддөси илө төнзимлөнир.

11. Мөһкөмөдө иддиянын кимин тәрәфиндөн галдырылмасындан асылы слмајараг, јө"ни ишө һәмкарлар иттифагы комитөсинин гөрары илө разылашмајан ишчинин әризөси үзрө, јохса эмөк мубаһисөси барөдө һәмкарлар иттифагы комитөсинин чыхардыгы гөрарын гуввөдө слан ганунверичилијө зидд келдијини һесаб едөн мүдиријјәтин төшөбүсү илө башланмасындан асылы слмајараг мөһкөмө иши иддиа ичрааты гәјдалары илө һөлл едир; бурада иддиачы - ишчи, чавабдаһ исө төлөблөрө ө"тираз едөн төшкилат слур.

12. Эмөк Ганунлары Мөчөллөсинин 238-чи маддөсинин төлөбинө көрө, ишдөнчыхарма мөсөлөлөри үзрө ишчи мөһкөмөјө әмрин сурөтинин төгдим едилдији күндөн, әмр төгдим едилмөдикдө исө эмөк мүгавилөсинө хитам верилмөси өсасларынын гејд слундуғу эмөк китабчасынын төгдим едилдији күндөн, јахуд ишчинин ишдөнчыхарма һаггында әмри вө ја эмөк китабчасыны алмагдан имтина етдији күндөн ө"тибарөн бир ај әрзиндө мурачиөт едө билөр.

Башга эмөк мубаһисөлөринин билаваситө мөһкөмөдө һөлл слунмасы үчүн ишчи өз һугугунун пөзулдуғуну билдији вө ја билмөли слдуғу күндөн ө"тибарөн үч ај әрзиндө мурачиөт едө билөр.

Һақим иддиа верилмөси мүддөтинин өтүрүлмөси мулаһизөлөринө өсасөн иддиа материалын гөбул өтмөкдөн имтина едө билмөв. Мөһкөмө иддиа мүддөтинин өтүрүлмөси сөбөблөрини үзүрлү сәјдыгда бу мүддөти бөрпа едир.

Әкәр мәһкәмә ишин материалларыны һәртәрәфли тәдғиг етдикдән сонра иддиә илә мурачаәтә мүддәтинин үзүрсүз сәбәбдән әтурулдуҗуну мүәҗҗәнләшдирәрсә, иддианы рәдд едир.

13. Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 19-чу маддәсинә уҗғун слараг ишә гәбул мүәссисә, идарә, тәшкилат мүдириҗҗәтинин әмри (сәрәнчамы) илә рәсмиләшдирилир. Ишә гәбулун лазыми гаҗдада рәсмиләшдирилиб-рәсмиләшкәрилмәмәсиндән асылы олмаҗараг, фактики слараг ишә бурахылма әмәк мүгавиләсинин бағланмасы һесаб едилир. Бунунла әлагәдар мәһкәмәләр нәзәрә алмалыдырлар ки, әмәк мүгавиләси в һалда бағланмыш һесаб едилир ки, әмр (сәрәнчам) вериләркән иши җеринә җәтирмәҗи ишә гәбул һуғугуна малик олан везифәли шәхс тапшырсын, җахуд ишин җеринә җәтирилмәсиндән онун хәбәри олсун.

Әмәк мүгавиләсинин хусуси бир нәвү дә контрактир; контрактда әмәк мунасибәтлеринә кирән тәрәфлерин һуғуг вә везифәләри, мәс"улиҗҗәти, в чүмләдән әмлак мәс"улиҗҗәти, ишчинин әмәк вә мәишәт шәраити, әлавә интизам тәнбәһи тәдбирләри, һасәлә тәрәфлерин өз гаршылығлы өһдәликлерини җеринә җәтирмәмәси илә әлагәдар слараг әмәк мунасибәтлеринин вахтындан әввәл нәзулмасынын әсаслары вә шәртләри, әмәк мунасибәтлеринин һуғу вә әдәл мәсәләләри мүддәти мүәҗҗән едилә биләр.

Контракт әсасында тутулан везифәләрин вә иш җерлеринин (әмәк везифәләринин) сиҗаһысы Азәрбаҗчан Рәспубликасы Назирләр Кабинәтинин гәбул етдиҗи норматив актларла мүәҗҗәнләшдирилир.

14. Мүәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын ләғв едилмәси, ишчиләрин саҗынын вә штатынын ихтисары илә әлагәдар слараг ишчи Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи маддәсинин 1-чи бәндиңә әсасән ишдән чыхарылдығда мәһкәмә мүәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын фәалиҗҗәтинә хитам верилиб-верилмәдиҗини, ишчиләрин саҗынын вә җа штатынын ихтисар едилиб-едилмәдиҗини, ишчинин ишдә сахланмағ үчүн устунлук һуғугунун (Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 40-1-чи маддәси) нәзәрә алынма-дығыны, ишчини өз разылығы илә башга ишә кәчирмәк үчүн мүдириҗҗәтин тәдбирләр кәрүб-кәрмәдиҗини, ишчинин азад едилмәси гаҗдасынын тәнзимләҗән (Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 45-1, 45-2, 45-3-чу маддәләри) әмәк гануверичилиҗи нормаларына мүдириҗҗәтин әмәл едиб-әтмәдиҗини җохламаға бәрчәлудур.

Нәзәрдә тутмағ лазымдыр ки, ишчинин ишдән чыхарылачағы барәдә ики аҗлыг хәбәрдарлыг мүддәти кәзләнилмәдиклә вә ишә бәрпа башга әсаслар үзрә мүмкүн дәҗилсә әмәк мүгавиләсинин ганунла мүәҗҗәнләшдирилмиш хәбәрдарлыг мүддәтинин гуртармасы илә әлагәдар хитам едилмәси нәзәрә алынмагла, мәһкәмә онун ишләдиҗи хәбәрдарлыг мүддәтинин дә һесаблаҗараг ишдән чыхарма тарихини дәҗишдирир. Ишдән чыхарылма вахтынын дәҗишдирилмәси илә әлагәдар әмәк мүгавиләсинин артырилмыш мүддәти үчүн ишчиҗә онун орта аҗлыг газанчы әсас кәтүрмәклә әмәк һағгы едәнилмәлидир.

Мәһкәмәләр нәзәрдә тутмалыдырлар ки, ишчиләрин саҗы вә җа штаты ихтисар едиләркән мүдириҗҗәт җахын пәшәләр вә везифәләр дахилиндә ишчиләрин җерини дәҗишдирә (җенидән группашдыра) биләр вә везифәси ихтисар олунан даһа җүксәк ихтисаслы ишчини онун разылығы илә даһа ашағы ихтисаслы ишчинин везифәсинә кәчирә биләр вә кәстәрилән әсас үзрә ашағы ихтисаслы ишчини һәмин везифәдән азад едә биләр. Әкәр мүдириҗҗәт бу һуғугдан истифадә әтмәмишдирсә, мәһкәмә белә җәрдәҗишмәнин (җенидән группашдырманын) мәғсәдә уҗғунлуғу мәсәләсини музакирә әтмәмәлидир.

Мөһкөмөлөр нөзөрө алмалыдырлар ки, муэссисенин, идаренин, тешкилатын тамамиле вә ја гисмән ләгв олунмасы барәдә гәрары сәләһијјәтли органлар, јә"ни силары јаратмаг сәләһијјәтинә малик органлар гәбул едирләр.

Муэссисенин башга органын табелијинә верилмәсини муэссисенин ләгвиндән фәргләнديرмәк лазымдыр. Муэссисенин, идаренин, тешкилатын бир органын табелијиндән башга органын табелијинә верилмәси әмәк муғавиләсинин гуввәсинә хитам вермир.

Муэссисә, идарә, тешкилат говушдугда, бөлүндүкдә вә ја бирләшдүкдә әмәк мунасибәтләри фәһлә вә гуллуғчунун разылығы илә давам етдирилләр.

Муэссисенин тәсәрруфат фәалијјәтинә хитам верилмәси илә әлагәдар слараг в тамамилә ләгв едилдикдә муэссисәдә ишләјәнләрин һамысы азад едилмәлидир, анчаг белә һалда һамилә гадынлар вә 3 јашына дөк ушагы слан гадынлар истисна едилләр, белә гадынларын ишдән азад едилмәсинә јалныз силары һөкмән ишә дүзәлтмәк шәрти илә јул верилләр (республика Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин I73-чү мәддәси).

Муэссисенин, идаренин, тешкилатын ләгвә едилмәси илә әлагәдар вә ишчиләрин сајынын вә ја штатынын ихтисары илә әлагәдар әмәк муғавиләсинә хитам вериләркән ганунла ишчиләр үчүн мухтәлиф сәвијјәли тә"минатлар муәјјән едилдијинә кәрә (ишдән чыхарманы сечкили һәмкарлар иттифагы органы илә разылашдырмаг зәрурәти, ишдә сахланмаг үчүн үстүнлүк һүгугу вә с.) мөһкөмөләр муэссисенин, идаренин, тешкилатын ләгв едилдија барәдә мудиријјәтин дәлилләрини јохламалыдырлар.

15. Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи мәддәсинин I-I-чи бәндинә әсасән ишдән чыхарылмыш шәхсләрин ишә бәрпа һаггында иддиалары үзрә ишләрә бахаркән мөһкөмөләр ишчинин гәчәлыға кәрә пенсия алмаг јашына (кишиләр үчүн - 60 јаш вә гадынлар үчүн 55 јаш) чатыб-чатмадығыны вә гәчәлыға кәрә там пенсия алмаг һүгугунун слуб-слмадығыны јохламалыдырлар.

Әкәр гәчәлыға кәрә пенсия күзәштли шәртләрлә тә"јин едилмишсә, әмәк муғавиләси кәстәрилән пенсия јашы чатмамыш пәзула билмәз.

Ишчи ишдән чыхарылдыгда онун үмуми әсасларла гәчәлыға кәрә там пенсия алмаг һүгугу слмаса да ишә бәрпа едилмәлидир.

Буну да нөзөрә алмаг лазымдыр ки, пенсия јашына чатмыш вә гәчәлыға кәрә там пенсия тә"јин едилмәси үчүн лазыми стажы слан шәхсләрлә бағланмыш мүддәтли әмәк муғавиләси Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи мәддәсинин I-чи бәндинә әсасән пәзула билмәз.

Әмәк мунасибәтләринә хитам верилмәси үчүн Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи мәддәсинин I-I-чи бәндиндә нөзөрдә тутулмуш гајда вәзифәјә әмәк коллективи тәрәфиндәг сечилмиш ишчиләрин ишдән чыхарылмасы һалларына, һабелә ганунверичиликдә јаша кәрә ишдән азад етмәјин башга гајдасынын муәјјән едилдија һаллара тәтбиғ

олунмур (мәсәлән, али мәктәпләрин вәзифәҗә сәчилмиш вә 65 яшына чатмыш рәһбәр елми вә елми-педагожи ишчиләри сечки мүддәти гуртарана-дәк өз вәзифәләрини јеринә јетирмәкдә давам едирләр).

16. Мәһкәмәләр ихтисасынын киҗәјәт гәдәр олмамасы, јахуд сәһһәти илә әләгәдар олараг иши давам етдирә билмәмәси нәтичәсиндә ишчинин тутдугу вәзифәҗә вә ја көрдүҗү ишә уҗгун кәлмәдији ашқара чыхдыгда әмәк мүгавиләсинин позулмасы үчүн Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи маддәсинин 2-чи бәндиндә нәзәрдә тутулмуш шәртләри нәзәрә алмалыдырлар.

Фәһлә вә ја гуллугчунун ишиндә һансы конкрет гүсурларын олмасына, бунларын ишчинин ихтисасынын киҗәјәт гәдәр олмамасы, ја да сәһһәти илә бағлы олуб-олмамасына диҗгәт јетирмәк ләзымдыр.

Башга сәбәбләр нәтичәсиндә бурахылмыш гүсурлар Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи маддәсинин 2-чи бәнди илә ишдән чыхармаја әсас ола билмәз.

Әкәр ишчи әмәк вәзифәләрини ләзымынча јеринә јетирсә, гануна әсасән тапшырылан иши јеринә јетирмәк үчүн ихтисас тәһсилинин олмасы мәчбури олан һаллардан башга, онун ихтисас тәһсилинин олмамасы кәстәрилән мүләһизәләр үзрә ишдән чыхарылмасына әсас ола билмәз.

Әмәк стажынын аз олмасы илә әләгәдар ләзыми истәһсалат тәһрибәси олмајан ишчиләрдә әмәк мүгавиләсинин Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи маддәсинин 2-чи бәндинә әсасән позулмасы јолвәрилмәздир.

Мәһкәмәләр буну әсас кәтүрмәлидирләр ки, ишчинин иш бачарығы барәсиндә аттестасија комиссијасынын нәтичәси сүбүт нөвләриндән биридир, она көрә дә белә нәтичәләр чидди јохланмалы вә башга сүбүтларла бирликдә гијмәтләндирилмәлидир.

Аттестасија материалларыны тәдгиг едәркән мәһкәмәләр һәинки ишчинин ихтисасы барәдә нәтичәни мүзакирә етмәли, һәм дә аттестасијанын өзүнүн кечирилмәси гәјдадарына нечә риәјәт олундугуну јохлама-лыдыр.

Нәзәрдә тутмаг ләзымдыр ки, ишчинин сәһһәти онун ишдән чыхарылмасы үчүн о һалда сәбәб ола биләр ки, әмәк габилијјәти сабит сурәтдә азалараг мүәјјән иши көрмәҗә манеә олсун, јахуд сәһһәти илә әләгәдар олараг ишчинин өз әмәк вәзифәләрини јеринә јетирмәси онун үчүн зәрәрли вә ја әмәк коллективинин үзвләри, јахуд хидмәт етдији вәтәндашлар үчүн тәһлүкәли олсун.

Әмәк габилијјәтинин мүвәггәти итирилмәси ишчини бу әсас үзрә ишдән чыхармаға әсас ола билмәз.

Мәһкәмәләр нәзәрә алмалыдырлар ки, ишчи мунтәзәм сурәтдә һөкмән тибби мүәјинәдән кечмәји тәләб едән ишлә мәшгул олдугда (ишә мүәссисәләринин, ушаг тәрбијә мүәссисәләринин вә с. ишчиләри) тибби кәстәричиләрә көрә онун иши јеринә јетирмәсинин мүмкүн олма-

масы баредэ тибби идарэсинин рэ"ји ишчинин өз везифёлэринин өндө-
синдөн келиб-кэлмэдијиндөн асылы олмајараг онун ишдөн чыхарылмасына
эсас верир.

17. Ишчилэрин сајынын вэ ја штатларынын ихтисары илэ элагэдар
олараг Эмэк Ганунлары Мечеллэсинин 38-чи маддэсинин 1-чи бэндинэ
эсасэн, һабелэ Эмэк Ганунлары Мечеллэсинин 38-чи маддэсинин 2,5-чи
бэндлеринэ эсасэн эмэк мугавилэси позулмуш ишчилэрин ишэ берпасы
һаггында ишлэрэ бахаркөн мөһкөмө кестерилэн эсаслар үзрэ ишдөн
чыхармаг гајдасына эмэл олунуб-олунмадығыны јохламалыдыр.

Бунунла элагэдар олараг ишчинин разылығы илэ мүдирижјетин ону
һөмин мүэссисэдэ, идарэдэ, тешкилатда башга ишэ кечирмэк имканынын
олмадығы баредэ субутлар төлөб едилмелидир. Ишчилэрин сајынын вэ ја
штатынын ихтисарына керэ эмэк мугавилэси позуларкөн ишдөн чыхарылан
ишчинин ишдэ сахланмаг үчүн үстүнлүк һугугуна малик олуб-олмадығы,
ишдөн чыхарылачағы баредэ она ики ај габагчадан хөбөрдарлыг едилиб-
едилмэдији дэ ајдынлашдырылмалыдыр.

18. Эмэк Ганунлары Мечеллэсинин 38-чи маддэсинин 3-чү бэндинэ
эсасэн эмэк мугавилэси позулмуш шөхслэрин ишэ берпасы һаггында
иддиалары һөлл едилеркөн мөһкөмөлэр нөзэрэ алмалыдырлар ки, бу эсас
үзрэ ишдөн эмэк интизамыны позмага вэ тэкрар позмага керэ интизам
төнбөһи вэ ја ичтимаи төнбөһи алмиш фөһлэ вэ гуллуғчулар чыхарыла
билерлер.

Нөзэрэ алмаг лазымдыр ки, ишчијэ һөвалэ олунмуш эмэк везифёлэри-
нин онун төгсири үзүндөн ичра едилмөмөси вэ ја лазымнча ичра едил-
мөмөси (дахили эмэк низам гајдаларынын, везифэ тө"лиматларынын эсас-
намөлэрин, мүдирижјетин әмрлэринин, техники гајдаларын вэ и.а. позул-
масы) эмэк интизамынын позулмасыдыр.

Мөһкөмө ишчинин интизам төнбөһи вэ ја ичтимаи төнбөһи тэдбир-
лэри керүлмөсинэ сөбөб олмуш хаталар төрөдиб-төрөтмэдијини, бу тэд-
бирлэрин керүлмөси гајдаларына эмэл едилиб-едилмэдијини, һөмин тэд-
бирлэрин гуввөдөн душуб-душмэдијини јохламага борчлудур.

Нөзэрэ алмаг лазымдыр ки, Эмэк Ганунлары Мечеллэсинин 140-чы
маддэсинэ ујгун олараг, интизам төнбөһи хата билаваситэ ашкара
чыхарылан ки, лакин ишчинин хөстө олдуғу вэ ја мө"зунијјэтдэ
олдуғу вахт һесаба алынмадан хатанын ашкар едилдији күндөн бир
ајдан кеч олмајараг тэтбиг едилир.

Ганунверичилијэ ујгун олараг мүдирижјетин вердији бүтүн мө"зу-
нијјэтлэр, в чүмлөдөн иллик (эсас вэ элавэ) мө"зунијјэтлэр, тәдрис
мүэссисөлэриндэ тәһсиллэ элагэдар мө"зунијјэтлэр вэ эмэк һагги
сахланылмадан верилэн гыса мүддәтли вэ с. мө"зунијјэтлэр кестерилэн
мүддәтин ахынын дајандыран мө"зунијјэтэ аид едилмелидир.

Төнбөһи хатанын төрөдилдији күндөн алты ајдан кеч олмајараг,
малијјэ-тәсәрруфат фәалијјетинин тәфтиши вэ ја јохланылмасынын
нәтичөлэринэ керэ исә онун төрөдилдији күндөн ики илдән кеч олмаја-
раг тэтбиг едилэ билэр. Чинајет иши үзрэ ичраатын вахты һөмин мүд-
дәтә дахил едилмир.

Ичтимаи тэнбей тедбирлери дедикде эмек везифелерини ибра етмемэже керэ ишчије эмек коллективи, јолдашлыг мөһкөмеси, ичтимаи тешкилатлар терефинден онларни феалијјетини муејјенләшдирен эсас-намелере ве низамнамелере мувафиг суретде тэтбиг едилмиш тэнбейлер баша дүшүлмелидир.

Мөһкөмелер нөзере алмалыдырлар ки, эмек интизамыны позмага керэ ичтимаи тэнбей тедбирлери интизам тэнбейи иле ејни мүддет эрзинде, је"ни тэтбиг кунунден бир ил эрзинде гувведедир, бу шертле ки, о, вахтындан эввел кетүрүлүш олмасын.

Һем де ишчије јалпыз онун ишден чыхарылдыгы муэссиседе, идареде, тешкилатда верилмиш тэнбейлер нөзере алыныр.

Эмек Ганунлары Мөчөллөсинин 139-чу маддесине ујгун олараг мүддиријјет ишчије интизам тэнбейи тэтбиг етмек эвезине онун эмек интизамыны позмасы мәселесини эмек коллективинин музакиресине вердикде ве коллективин гөрары иле ишчије ичтимаи те"сир тедбирлери тэтбиг едилдикде, мүдиријјетин һугугу јөхдур ки, һемин хата үстүнде ишчије интизам тэнбейи тэтбиг етсин, она керэ ки, ишчинин интизам мәсулијјетине чөлб етмек үчүн она верилмиш һугугдан истифаде етмөмишдир.

Эмек Ганунлары Мөчөллөсинин 140-чы маддесине ујгун олараг эмек интизамыны позмуш ишчије тэнбей тэтбиг едилмөздөн эввел ондан јазылы изаһат тәләб едилмөлидир.

Экер ишчинин эмек интизамыны позмасы факты, һабелә тегсири муејјән едилмиш ве субута јетирилмишдирсе онун изаһат вермөкдөн имтина етмөси ве изаһатнын олмамасы, верилмиш тэнбейин ганунсуз сајылмасы үчүн кифајет гөдөр эсас дајилдир.

Ејни заманда изаһатнын олмамасы мүдиријјет баресинде хусуси гөрардад чыхарылмасына сөбөб ола билер.

Мөһкөмелер нөзерде тутмалыдырлар ки, экер ишчинин төһлүкөсизлик техникасы ве истисмар гајдалары үзрә иш вахты те"лим кечмөси ве имтаһан вермөси, тибби муајинөдөн кечмөси гувведө олан гајдалара мувафиг суретде ише бурахылмамасы үчүн зөрури шертдирсе, онун үзүрлү сөбөб олмадан белә те"лим кечмөкдөн ве имтаһан вермөкдөн имтина етмөси, үзүрлү сөбөб олмадан тибби муајинөдөн имтина етмөси ве ја јайымасы эмек интизамынын позулмасы сајылыр.

Муејјән едилмиш эмек нормасы гајдасында дејишиклик едилмөси (Эмек Ганунлары Мөчөллөсинин 76-чы маддеси) иле олагөдар олараг ишчинин үзүрлү сөбөб олмадан эмек везифелерини јерине јетирмөкдөн имтина етмөси эмек интизамынын позулмасыдыр, она керэ ки, эмек муғавилөсине керэ ишчи дахили эмек низам гајдаларына табе олмагла шертләшдирилмиш иши кермөје борчлудур. (Эмек Ганунлары Мөчөллөсинин 16-чы маддеси).

Эмек интизамыны позмуш ишчинин бу хатаны терөтмөздөн эввел өз төшөбүсү иле эмек муғавилөсинин позулмасы барөде эризө вермиш олдуғу һалда мүдиријјетин ихтијары вар ки, эмек интизамыны позмага керэ ишчије интизам тэнбейи тэтбиг етсин, чүнки кестөрилөн һалда эмек мунасибөтлерине јалпыз ишден чыхарылма баресинде хөбөрдарлыг мүддети битөндөн сонра хитам верилир.

Әкәр ишчије һөвалә олунмуш әмәк вәзифәләринин әнун тәғсирин үзүндән ичра олунмамасы вә ја лазымнча ичра олунмамасы интизам тәнбәһи вә ја ичтимаи тә"сир тәдбирләринин тәтбиғинә бахмајарағ давам әтмишдирсә, она јени интизам тәнбәһи вә ја ичтимаи тә"сир тәдбиринин тәтбиғинә, в чүмләдән Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи маддәсинин 3-чү бәнди үзрә ишдән чыхарылмасына јәл вериләр.

Тиңарәт гајдаларынн позмаға кәрә тиңарәт муәссисәсинин вә ја ичтимаи ишә муәссисәсинин ишчисинә чәрәмә шәклиндә инзибати тәнбәһи верилмәси өзлүјүндә она һәмин хәтә үстүндә һәм интизам тәнбәһи тәдбирләринин тәтбиғини истәсна әтмир, она кәрә ки, кәстәрилән һуғуғ позунтусу ишчинин өз әмәк функцијаларынн лазымнча ичра әтмәмәси илә бағлыдыр.

Әкәр әмәк интизамынн позмаға кәрә әмәк мугавиләси позуларағ ишдән чыхарылмыш ишчинин ишә бәрпасы һағғында ишә бахаркән мәнкәмә хатанын һәғигәтән тәрәдилдији, ләкин ишдән чыхарманын хатанын ағырлығы, әнун тәрәдилмәси заманы олмуш һаллар, һабәлә ишчинин әввәлки иши вә давраһынн нәзәрә алынмадан ичра әдилдији нәтиҗәсинә кәлиб идданы бу әсас үзрә тә"мин әдәрсә, мүдиријјәт һәмин хәтә ја кәрә ишчије башға интизам тәнбәһи тәтбиғ әдә биләр, бу шәртлә ки, ишдән чыхарма заманы Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 140-чи маддәсинин үчүнчү һиссәсиндә нәзәрдә тутулмуш мүддәтләрә әмәл әдилмиш олсун.

Һәм дә нәзәрә алмағ лазымдыр ки, кәстәрилән һалда мәнкәмә идданы тә"мин әдәрәк ишдән чыхарманы башға тәнбәһи тәдбири илә әвәз әдә билмәз, она кәрә ки, Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 139-1-чи маддәсинә ујғун сларағ, ишчије интизам тәнбәһи тәтбиғ әдилмәси ишчинин әмәк мунасибәтләриндә олдуғу муәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын мүдиријјәтинин сәләһијјәтинә даһилдир.

19. Мәнкәмәләр нәзәрә алмалыдырлар ки, Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 138-чи маддәсинин икинчи һиссәсинә мувағиғ сларағ, Азәрбајҗан Республикасынн ганунверичилик актларында, интизам һизамнамәләриндә вә әсаснамәләриндә фәһлә вә гуллугчуларын ајры-ајры катигоријалары үчүн дикәр интизам тәнбәһләри дә нәзәрдә тутула биләр.

20. Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи маддәсинин 4-чү бәндинә әсасән ишдән чыхарылмыш шәхсләрин ишә бәрпасы һағғында мубаһисәләри һәлл әдәркән мәнкәмәләр нәзәрә алмалыдырлар ки, кәстәрилән әсасла ишчиләр, үзүрлү сәбәб олмадан бүтүн иш күнү, јахуд иш күнү әрзиндә қасиләсиз вә ја чәми үч саатдан чох ишдә олмадыгда ишдән чыхарыла биләр.

Бу заман ишчинин ишдә олмамасынн сәбәбләри һәртәрәғли, ағашдырылмалы, тәрәғләрин бу мәсәләјә даир изабаты чидди јәклянәлмалыдыр.

Мүдиријјәтин ичазәси олмадан ишчинин өзбашына нәвбәти мә"зунијјәтә кәтмәси, отгулдан өзбашына истифадә әтмәси, мүддәтли әмәк мугавиләсинин гүввәси баша чатанадәк иши бураһыб кәтмәси; али вә орта ихтисас мәктәбини битириб ишә кәндәрилмиш, јахуд јени пәшәни әјрәнмиш вә мүәјјән әдилмиш мүддәтдә истәһсалатда ишләмәли слан шәхсин иши бураһыб кәтмәси; гәјри-мүәјјән мүддәтә әмәк мугавиләси бағламыш шәхсләрин мугавиләнин позулмасы бәрәдә мүдиријјәтә

хэбэрдарлыг етмэдэн, елчэ дэ ики ајлыг хэбэрдарлыг мүддэти, эмэк мүгавилэсинин үзүрлү сәбәбдән позулмасы заманы бир ајлыг мүддэт гуртаранадэк иши бурахыб кетмәси дэ прогул сајылмалыдыр.

21. Мәһкәмәләр нәзәрә алмалыдырлар ки, чыхарылмыш ишчи әввәлки јеринә бәрпа олундугда, мүәссисә мүдиријјәти бәрпа олунанын јерини тутан ишчи илә эмэк мүгавилэсини позмуш олур. Мүдиријјәт кәләчәкдә һәмин шәхси бу вәзифәјә јалныз үмуми әсаслар үзрә гәбул едә биләр. Лакин бу вәзифәдән чыхарыларкән она мөвчуд олан бош јер тәклиф едилмәлидир.

Ишчи әввәлки вәзифәсинә мәһкәмә гәтнамәси илә дејил, јухары идарәнин әмри, (сәрәнчамы) илә бәрпа едилмишдирсә, һәмин органын әмрини әсассыз һесаб едән шәхс мәһкәмәјә мүрачиәт едә биләр.

22. Эмэк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи маддәсинин 7-чи бәндиңә әсасән (ишә сәрхош, наркотик вә ја токсик мәстлик вәзијјәтиндә кәл-мәк) эмэк мүгавилэсинин позулмасы илә бағлы мүбаһисәләри һәлл едәркән мәһкәмәләр нәзәрә алмалыдырлар ки, бу әсасла иш вахты эмэк вәзифәләринин ичрасы јериндә сәрхош, јахуд наркотик вә ја токсик мәстлик вәзијјәтиндә олан шәхсләр ишдән чыхарыла биләр. Иш күнү нормаллашдырылмамыш ишчинин мүәјјән едилмиш үмуми мүддәтдән артыг ишдә олмасы вахты иш вахты сајылыр.

Ишчинин сәрхош олмасы, јахуд наркотик вә ја токсик мәстлији истәр тибби рә"јлә, истәр сәага башга нәвр субутларла етәсдиг едилә биләр, Мәһкәмә бу субутлара мүвафиг гијмәт вермәлидир.

23. Иш јериндә дөвләт әмлакы вә ја ичтимаи әмлакын оғурлуғу (о чүмләдән хырда оғурлуғу) илә әлагәдар (Эмэк Ганунлары Мәчәлләси 38-чи маддәсинин 8-чи бәнди) эмэк мүгавилэсинин позулмасы бағ-гында мүбаһисәләрә бахаркән мәһкәмәләр нәзәрә алмалыдырлар ки, бу әсас үзрә тәгсири мәһкәмәнин гануни гүввәјә минмиш һөкмү илә тәсдиг едилән, јахуд барәсиндә инзибати тәнбәһ тәтбиг олунмасына даир сәләһијјәтли орган тәрәфиндән гәрар чыхарылмыш, елчә дә ичтимаи тә"сир тәдбирләринин көрүлмәсинә даир эмэк коллективи, јолдашлыг мәһкәмәси вә ја ичтимаи тәшкилат тәрәфиндән гәрар гәбул едилмиш ишчиләр ишдән чыхарыла биләр.

Бу чүр интизам тәнбәһи тәдбиринин тәтбиги үчүн мүәјјән едилмиш бир ајлыг мүддәт мәһкәмә һөкмүнүн гануни гүввәјә миндији күндән, галан һалларда исә инзибати тәнбәһ, јахуд ичтимаи тә"сир тәдбирләри тәтбиг едилмәси барәдә эмэк коллективинин, јолдашлыг мәһкәмәсинин, ичтимаи тәшкилатын гәрар гәбул етдији күндән һесабланыр.

24. Эмэк Ганунлары Мәчәлләсинин 39-чу маддәсинин I-чи бәндиңдә нәзәрдә тутулмуш әсас үзрә эмэк вәзифәләрини бир дәфә кобуд сурәт-дә позмаға кәрә јалныз мүәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын (филиалын, нүмајәндәлијин, шө"бәнин вә башга әләһиддә бөлмәнин) рәһбәри вә онун мүавинләри ишдән чыхарыла биләр.

Нәзәрә алмаг лазымдыр ки, бөлмә в һалда әлаһиддә сајылыр ки, в, тә"сисчи муәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын тәсдиг етдији низамнамә вә ја әсаснамә әсасында фәалијјәт кәстәрсин вә өзунун чари вә ја һесаблашма һесабы олсун.

Муәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын башга структур бөлмәләринин рәһбәрләри вә оыларын муавинләри илә әмәк муғавиләси (контракт) әмәк Ганунлары Мәчәлләси 39-чу маддәсинин I-чи бәнди үзрә пәзула билмәз.

25. Муәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын (нумајәндәлијин), шә"бәнин вә башга әлаһиддә бөлмәнин рәһбәринин вә онун муавинләринин әмәк интизамыны мунтәзәм пәзмәси, үзүрлү сәбәбләр олмадан иш бурахмасы, ишә сәрхәш, тәксик вә ја практик мәстлик вәзијјәтдә кәлмәси, иш јәриндә дөвләт әмлакыны вә ја ичтимаи әмлаки сғурламасы (в чүмләдән хырда сғурлуг), әмәк вәзифәләрини бир дәфә кәбул сурәтдә пәзмәси үстүндә ишдән чыхарылмасы (әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 38-чи маддәсинин 3, 4, 7, 8-чи бәндләри вә 39-чу маддәсинин I-чи бәнди) интизам тәнә бәһ тәдбири олдуғуна кәрә кәстәрилән әсаслар үзрә ишдән чыхарма ја ишчинин хәстә вә ја мә"вунийјәтдә олмағи мүддәти нәзәрә алынмадан хатанын ашкар едилдији күндән ән кәчи бир ај кәчәнәдәк вә хатанын тәрәдилдији күндән ән кәчи алты ај кәчәнәдәк, тәфтиш вә ја малијјә-тәсәррүфат фәалијјәтинин јохланмасы нәтичәләринә кәрә исә хатанын тәрәдилдији күндән ики ил кәчәнәдәк јәл верилир. Чинајәт иши үзрә ичраат дөврү кәстәрилән мүддәтләрә дахил едилмир.

26. Е"тимады итирмәси илә әлағәдар ишдән чыхарылмыш шәхсләрин ишә бәрпасы һаггында мүбаһисәләрә бахаркән мәһкәмәләр нәзәрә алмалы-дырлар ки, бу әсас үзрә јалпыз билаваситә пул вә ја әмтәә сәрвәт-ләринә хидмәт едән (гәбул, сахланма, дашырма, бөлкү вә и.в.) мүдријјә-тин оыларә е"тимадынын итмәсинә әсас верән тәгсирли һәрәкәтләр етмиш шәхсәр ишдән чыхарыла биләр. Белә һәрәкәтләрә ашағыдакылар аид едилә биләр: мувафиг сөнәдләр олмадан хидмәт үчүн һагг алмағ, маллары билаваситә анбардан, јардымчы биналардан сатмағ; өлчүдә, чәкидә, һесабда алычылары алдатмағ, маллары алычылардан кизләтмәк, спиртли ичкиләрин сатышы вә ја наркотик дәрман васитәләринин верил-мәси гајдаларыны пәзмағ.

Оғурлуг, рушвәтхәрлуг вә тамаһ мөгсәди күдән дикәр һүгүг пәзунту-лары ганунда нәзәрдә тутулмыш гајдада муәјјәнләшдирилдикдә бу һәрә-кәтләр оыларын иши илә бағлы олмадығы һалдарда да е"тимадын итмәси әсасы үзрә ишдән чыхарыла биләр.

27. Иши илә бир ара ја еығмајан әхлағсыз һәрәкәт етдијинә кәрә әмәк муғавиләси ләгв олунмуш ишчиләрин ишә бәрпасы һаггында мүбаһи-сәләри һәлл едәркән мәһкәмәләр нәзәрә алмалыдырлар ки, бу әсас үзрә јалпыз тәрбијә фәалијјәти илә мәшғул влан ишчиләрин мәктәб муәллим-ләринин, техника – пәшә мәктәбинин истәһсалат тә"лими усталарынын, кәнчләр јатағханасы тәрбијәчиләрини, техника-пәшә вә срта ихтисас мәктәби муәллимләринин ишдән чыхарылмасына јәл верилир.

Тәдрис муәссисәләриндә ишләсәләр дә, әмәк фәалијјәти тәрбијә иши илә бағлы олмајан шәхсләри (дәфтерхана ишчиләри, тәсәррүфат мүдирләри, анбардарлар, хадимәләри вә с.) бу әсасла ишдән чыхармағ олмаз.

28. Е"тимадын итмәси илә, һабәлә тәрбијә функцијаларына јеринә јәтирән ишчинин әхлагсыз һәрәкәт етмәси илә әләгәдар әмәк мугавиләсинә хитам верилмәси (Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 39-чу маддәсинин 2,3-чу бәндләри) Мәчәлләнин 138-чи маддәсинә кәрә, ганунла муәјјәнләшдирилмиш мүддәтләрдә тәтбиғ едилмәли слан (Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 140-чы маддәси) интизам тәнбәһи тәдбири дәјилдир.

Бунунла бирликдә, кәстәрилән әсаclar үзрә ишдән азад едилмиш шәхсләрин ишә бәрпасы һаггында ишләр бахаркән мәнкәмәләр әхлагсыз һәрәкәти вә мүдирижјәтин е"тимадын итирмиш ишчинин тәтсирли һәрәкәтләринин едилдији андан кәчән мүддәти, сун снраки давра-нышыны вә мубаһисәнин дузкун һәлли үчүн әһәмијјәт дашыјан дикәр конкрет һаллары нәзәрә алмалыдырлар.

29. Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 39-чу маддәсинин икинчи һиссәсинә кәрә ишә гәбулуи муәјјән едилмиш гәјдаларынын пәзулмасы һалларында әмәк мугавиләсинә хитам верилә биләр.

Бәлә һаллара:

а) мәнкәмәнин һөкму илә, сун тә"јин етдији мүддәт әрзиндә муәјјән везифәләри тутмаг вә ја муәјјән фәалијјәтлә мәшгул олмаг һүгугундан мәнһрум едилмиш шәхсләрин ишә гәбул едилмәси;

б) әввәлләр сгурлуг, рушвәтхәрлуг вә тамаһ мөгсәдилә едилән дикәр чинајәтләр үстүндә мәнкум олунмуш, лакин мәнкумлугу еденилмәмиш вә кәтүрүлмәмиш шәхсләрин ишә гәбул едилмәси;

в) хидмәти биринин дикәринә биләваситә табелији илә вә ја нәзәрәти илә бағлы слан, бир-бири илә јакын гәһумлуг вә ја гудалыг әләгәсиндә слан шәхсләрин ишә гәбул едилмәси. Гүввәдә слан ганун-веричилијә кәрә јакын гәһумлуг вә ја гудалыг әләгәсинин әмәк мугавиләси бағланмасына манә олмадығы һаллар истисна тәшкил едир;

г) тәдрис муәссисәләрини битирмиш кәч мутәхәссисләрин ишә кәндәрилмәси үчүн муәјјәнләшдирилмиш гәјданы пәзмагла анлар илә әмәк мугавиләси бағланмасы;

г) әвәзчилијин низама салынмасы гәјдаларынын пәзмагла ишә гәбул олунмуш әвәзчиләрдә әмәк мугавиләси бағланмасы; вә в.

д) 14 јашынадәк јенијәтмәләрдә әмәк мугавиләси бағланмасы вә с. һаллар аид слә биләр.

Кәстәрилән әсаclar үзрә әмәк мугавиләсинә (контракта) мүдирижјәтин тәшәббүсу илә хитам верилмәдијинә кәрә мүдирижјәтин тәшәббүсу илә ишдән чыхарма заманы ишчиләр үчүн муәјјәнләшдирилмиш тә"минатлар һәмийн бәнддә садаланмиш һалларда тәтбиғ едилмир.

30. Ишчи гануни әсас олмадан вә ја ишдән чыхарманын муәјјәнләшдирилмиш гәјдасы пәзулмагла ишдән чыхарылмышса, лакин муәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын фәалијјәтинә хитам верилмәси илә әләгәдар слагаг сун әввәлки ишине бәрпасы мүмкүн дәјилдирсә, мәнкәмә ишдән чыхарманы ганунсуз һесаб едир, мәчбури ишбурахма мүддәти үчүн, лакин бир иллик мүддәтдән чох олмајараг орта әмәк һаггыны ишчијә едәмәји ләгвәтмә комиссијасына вә ја муәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын ләгвинә даир гәрар гәбул етмиш органа, ләзими һалларда ишә һүгуг варисинә тапшырар.

Ејни заманда мѣнкѣмѣ ишчини муѣссисѣнин, идарѣнин, тѣшкилатын лѣгви илѣ ѣлагѣдар влараг ѣмѣк Ганунлары Мѣчѣллѣсинин 38-чи маддѣсинин I-чи бѣндинѣ ѣсасѣн ишдѣн чыхарылмыш ѣсаб ѣдир. Зѣрурѣт влдугда мѣнкѣмѣ кѣстѣрилѣн органлар гаршысында ишдѣн чыхарылмыш ишчинин ишѣ дѣзѣлмѣсинѣ кѣмѣк ѣтмѣк мѣсѣлѣсини гѣжур.

31. ѣкѣр ишѣ бѣрна ѣаггында муѣаѣисѣни ѣѣлл ѣдѣркѣн мѣнкѣмѣ ѣсаб ѣтсѣ ки, ѣмѣк муѣгавилѣсини позмаг учун муѣдириѣѣтин ѣсасы влса да в, ѣмрдѣ ишдѣнчыхарма сѣбѣбини дѣзкун ифадѣ ѣтмѣмиш вѣ ја муѣаѣиг влмаѣан гануна истинад ѣтмишдир, онда мѣнкѣмѣ, ишдѣнчыхмаѣа ѣсас вермиш фактик ѣаллары ѣсас кѣтурѣерѣк ишдѣнчыхарма сѣбѣбинин ифадѣсини гуввѣдѣ влан ѣмѣк ганунверичилиѣинѣ уѣгунлашдыра билѣр.

Ишдѣнчыхарма сѣбѣбинин дѣзкун ифадѣ влунмамасынын ишчини башга муѣссисѣѣ, идарѣѣ, тѣшкилата ишѣ кирмѣкдѣн мѣѣрум ѣтдиѣи сѣбут влундугда мѣнкѣмѣ Республика ѣмѣк Ганунлары Мѣчѣллѣсинин 239-3-чу маддѣсинѣ уѣгун влараг мѣмбурѣ ишбурахма муѣддѣти учун, лакин бир иллик муѣддѣтдѣн чѣх влмамагла врта газанчы влун хѣѣринѣ тутур.

Тутдугу вѣзифѣѣ вѣ ја кѣрдѣѣ ишѣ уѣгун кѣлмѣмѣси илѣ ѣлагѣдар влараг, ѣмѣк иѣтизамыны позмага, јахуд тѣгсирли ѣѣрѣкѣтлѣрѣ кѣрѣ ѣсасы сурѣтдѣ ишдѣн чыхарылмыш шѣхсин ишѣ бѣрласы ѣаггында илдин рѣдд ѣдилѣркѣн мѣнкѣмѣ ишдѣнчыхарма сѣбѣбинин ифадѣсини ишчинин тѣшѣбѣусу илѣ ишдѣнчыхарма ифадѣси илѣ дѣѣишдирѣ билмѣз.

32. Истѣѣсалат зѣрурѣти вѣ ја башдаѣанма заманы (ѣмѣк Ганунлары Мѣчѣллѣсинин 32 вѣ 33-чу маддѣси) башга ишѣ муѣвѣггѣти кѣчирмѣк, ѣа-бѣлѣ иѣтизам тѣнбѣни тѣдбурѣи кими (мѣчѣллѣнин 138-чи маддѣси) башга ишѣ кѣчирмѣ (аѣагы вѣзифѣѣ кѣчирмѣ) ѣаллары истисна ѣдилмѣклѣ ишчинин башга ишѣ кѣчирилмѣсинѣ ѣалныз влун ѣз разылгы илѣ ѣѣл верилир (ѣмѣк Ганунлары Мѣчѣллѣсинин 31-чи маддѣси).

Ишчинин разылгы алынмагла башга ишѣ кѣчирмѣ дѣдикдѣ она иѣтисасы, дѣрѣчѣси вѣ вѣзифѣсинѣ уѣгун влмаѣан ишин тапшырылмасы баша дѣшулур.

Ејни муѣссисѣдѣ, идарѣдѣ, тѣшкилатда башга иш ѣеринѣ кѣчирмѣ, муѣссисѣнин, идарѣнин, тѣшкилатын ѣразисиндѣ, ѣѣмин ѣерин ѣудудлары дахилиндѣ башга структур бѣлмѣсинѣ кѣчирмѣ, ѣмѣк муѣгавилѣси илѣ шѣртлѣшдирилмиш иѣтисас, дѣрѣчѣ вѣ ја вѣзифѣ дахилиндѣ дикѣр мѣханизмдѣ, агрегатда ишлѣмѣѣи тапшырма ишчинин разылгынын тѣлѣб ѣдилдиѣи кѣчирмѣ сажылмир. ѣкѣр ишчинин ѣеринин дѣѣишдирилмѣси влун сѣѣѣѣти учун зѣрѣрлидирсѣ, буна ѣѣл верилмир.

Истѣѣсалын вѣ ѣмѣѣин тѣшкилиндѣ ѣдилмиш дѣѣишѣкликлѣрлѣ ѣлагѣдар влараг ѣмѣк шѣраити ѣѣмиѣѣѣтли дѣрѣчѣдѣ, ѣмѣк ѣаггы системи вѣ мѣблѣглѣри, кузѣштлѣр, иш рѣжими, вѣзифѣлѣрин дѣрѣчѣлѣри вѣ адлары дѣѣишмишдирсѣ, натамам иш вахты, пѣшѣлѣрин ѣвѣз ѣдилмѣси муѣѣѣѣн ѣдилмиш вѣ ја лѣгв влунмушдурса, ѣдилѣн дѣѣишѣкликлѣр барѣсиндѣ ишѣѣѣ азы ики аѣ ѣвѣдѣн мѣ"лумат верилмѣлидир. Истѣѣсалын вѣ ѣмѣѣин тѣшкилиндѣ дѣѣишѣкликлѣрлѣ ѣлагѣдар хѣѣли дѣрѣчѣдѣ дѣѣишмиш шѣраитдѣ иши давам ѣтдирмѣкдѣн имтина ѣдѣн ишѣи илѣ ѣмѣк муѣгавилѣсинѣ ѣмѣк Ганунлары Мѣчѣллѣсинин 36-чи маддѣсинин 6-чи бѣндинѣ ѣсасѣн хитам верилмѣлидир.

Әкәр мұбаһисәјә бахыларкән ишчинин әмәк шәраитиндә әһәмијјәтли дәјишикликләрин мүдиријјәт тәрәфиндән мүәссисәдә, идарәдә, тәшкيلات-да истәһсалын вә әмәјин тәшкилиндә дәјишикликләрлә әлағәдар едил-мәдији мүәјјән олунарса, онда мәһкәмә конкрет һаллары нәзәрә алыб белә дәјишликлији ганунсуз сәләрағ мүдиријјәтә әввәлки иш шәраитини бәрпа етмәк вәзифәсини тапшыра биләр.

Нәзәрдә тутмағ лазымдыр ки, ганунда ишчинин башга ишә кечирил-мәјә разылығ вермәсинин мүәјјән формасы мүәјјән едилмәдијинә көрә белә разылығ һәм јазылы, һәм дә шифаһи шәкилдә верилә биләр. Мұбаһисә олдуғда башга ишә кечирилмәјә разылығын олмасы Мүлки Просессуал Мәчәлләсинин 48-чи маддәсинә мувафиг сурәтдә сүбут етмәнин һәр һансы васитәси илә тәсдиғ олунар.

Әмәк ганунлары Мәчәлләсинин 33-чү маддәсинин биринчи һиссәсиндә нәзәрдә тутулмуш гәјдада фәһлә вәјгуллуғчунун ишчини әвәз етмәк үчүн өз разылығи олмадан мүвәғгәти башга ишә кечирилмәси хәстәлији, мә"зунијјәтдә, е"замијјәтдә вә и.а. олмасы илә әлағәдар ишчинин ишдә олмадығы һалларда мүмкүндүр.

Бош вәзифәјә ишә мүвәғгәти кечирмә јалныз ишчинин разылығи илә мүмкүндүр. Белә кечирмәнин истәһсал зәрурәти илә бағлы олдуғу һаллар истисна тәшкил едир.

Әмәк интизамыны мунтәзәм позмаға, үзүрлү сәбәб олмадан ишбурах-маја, ишә сәрхош вәзијјәтдә, наркотик вә ја токсик мәстлик вәзијјә-тиндә кәлмәјә көрә башга ишә кечирилмә истисна едилмәклә, интизам тәнбәһинин тәтбиғи гәјдасында фәһлә вә ја гуллуғчунун үч ајадак мүддәтә азмаашлы ишә кечирилмәсинә вә ја һәмин мүддәтә ашағы вәзифәјә кечирилмәсинә ишчинин ихтисасыны (пешәсини) нәзәрә алмағ шәрти илә јол верилирг.

Башга ишә кечирилмә илә бағлы ишләри һәлл едәркән мәһкәмә нәзәрдә тутмалыдыр ки, гануни әсасларла кечирилмә заманы иши көрмәкдән имтина олунамасы әмәк интизамынын позулмасы, ишә чыхмамағ исә иш-бурахма сајылыр.

33. Ганунсуз ишдән чыхарма вә башга ишә кечирмә фәктларынын гаршысынын алынмасы мәғсәдилә, һабелә бунунла әлағәдар мүәссисәјә, идарәјә, тәшкилата дәјмиш мадди зәрәрин едәнилмәси үчүн мәһкәмәләр гануну ашкар позмағла ишдән чыхарылмыш вә ја башга ишә кечирилмиш ишчинин мәчбури ишбурахма дөврүндә вә ја азмаашлы иши јеринә јетирмә дөврүндә әмәк һағгыны едәмәклә јанашы Мүлки Просессуал Мәчәлләнин 39-чү маддәсинин тәләбини чидди јеринә јетирмәклә ганунсузлуға јол вермиш вәзифәли шәхсин мадди мәс"улијјәт мәсәләсини һәлл етмәли-дир.

Ганунун ашкар позулмасы дедикдә мүдријјәтин тәшәббүсү илә фәһлә вә гуллуғчунун ганунда нәзәрдә тутулмајан әсасларла ишдән чыхарылма-сы, мувафиг сечкили һәмкарлар иттифағы органынын разылығи мүтләғ тәләб олундуғу һалларда бу органын разылығи олмадан ишдән чыхарылмасы, әмәк коллективи шурасынын разылығи олмадан әмәк коллективи шурасы үзвүнүн башга ишә кечирилмәси вә ја ишдән чыхарылмасы; депутат статусу һағгын-да Гануна ујғун оларағ мувафиг сәләһијјәтли органын разылығины алма-дан халғ депутатынын ишдән чыхарылмасы вә ја интизам тәнбәһи гәјдасын-да азмаашлы ишә кечирилмәси; Әмәк Ганунлары Мәчәлләсинин 173-чү мад-дәсиндә кәстәрилмиш һалларда ишдән чыхарманьн мүмкүнлүјүнү истисна едән сәбәбләрин олдуғуну билә-билә мүдријјәт тәрәфиндән гәддиһларын

ишдөн чыхарылмасы; жеткинлик жашына чатмажанларын ишлери үзрө район (шөһөр) комиссиясынын разылыгы олмадан жеткинлик жашына чатмажан ишчилерин ишдөн чыхарылмасы; Эмек Ганунлары Мөчөллөсунин 251-чи маддесинде нөзөрдө тутулмуш тө"минатлары посмагла һәмкарлар иттифагы комителеринин (сех һәмкарлар иттифагы комителеринин) истеһсалат ишиндөн азад едилмөмиш сөдрлеринин вө үзвлеринин, һабелә һәмкарлар иттифагы төшкилатчыларынын ишдөн азад едилмөси вө ја башга ишө кечирилмөси; өз разылыгы олмадан ишчинин башга даими ишө кечирилмөси баша дүшүлмөлидир.

Ишчинин ганунсуз сурөтдө ишдөн чыхарылмасы вө ја башга ишө кечирилмөси барөдө сөрөнчәм вермиш вөзифөли шөхси чавабдеһин төрөфиндө үчүнчү шөхс сифөтиндө ишдө иштирак өтмөжө чөлб өтмөк мәсөлөсини (мулки Прөссесуал Мөчөллөвин 39-чу маддөси) һәким ишин мөһкөмө бахышына һазырланмасы мөрһөлөсиндө һөлл едир, бунисә һөмин мәсөлөнин мөһкөмө ичласында ишө бахылмасы прөссесиндө дө һөлл слунмасы имканыны истисна өтмир. Вөзифөли шөхсин ишдө иштирак өтмөжө чөлб слунмасы өну иш үзрө чавабдеһин нумажөндөси сифөтилө чыкыш өтмөк һугугундан мөһрум өтмир.

Мөһкөмөжө чагырылмасы барөдө лазыми гајдада билдиреш верилмиш вөзифөли шөхс үзүрлү сөбөб олмадан мөһкөмө ичласында келмөдикдө вө ја келмөмөсинин сөбөблеринө даир мө"лумат олмадыгда мөһкөмө ишө һөмин шөхс олмадан да баха билөр (Мулки Прөссесуал Мөчөллөвин 162-чи маддөси).

Өкөр мөһкөмө мөчбури ишбурахма дөврү вө ја азмаашлы ишин јеринө јетирилмөси дөврү үчүн эмөк һаггынын өдөнилмөси нөтичөсиндө дөјмиш зөрөри өдөмөк вөзифөсини чавабдеһин төрөфиндө үчүнчү шөхс сифөтилө ишдө чөлб едилмиш вөзифөли шөхсин үзөринө гојула билинмөмөси гөһәәтинө көлөрсө, бунун сөбөблерини гөһәәмөдө шөрһ өтмөлидир.

Ганунсуз ишдөн чыхарылмыш вө ја башга ишө кечирилмиш ишчини ишө бөрпа өтмөк һаггында мөһкөмө гөһәәмөсинин ичрасынын мудиријјөт төрөфиндөн лөнкидилдијини мөүөјјөн өтдикдө мөһкөмө Эмөк Ганунлары Мөчөллөсунин 239-1-чи маддөсинө ујгуи слараг лөнкимө мүддөти үчүн Ишчијө орта эмөк һаггынын вө ја эмөк һаггындакы фөргли өдөнилмөси барөдө гөһәәрад чыхарыр.

Ишө бөрпа һаггында мөһкөмөнин, эмөк мубаһисөлери комиссиясынын гөһәәмөсинин, һәмкарлар иттифагы комитөсинин вө ја јухары органын гөһәәринин ичрасынын лөнкидилмөси нөтичөсиндө дөјмиш зөрөрин вөзифөли шөхс төрөфиндөн өдөнилмөси мәсөлөсинө мөһкөмө мөүөссисөнин, идарөнин, төшкилатын вө ја јухары органын иддиасы үзрө, мөһкөмөнин төшөб-бүсү, илә, јахуд прөкурорун әризөсинө әсасөн бахыр (Мулки Прөссесуал Мөчөллөвин 39-чу, 425-чи маддөлөри).

34. Ишө бөрпа һаггында иддиадан имтинанын гөбул слунмасы вө ја белө иддиа үзрө төрөфлерин барышыг сазышинин төсдиг едилмөси мәсөлөсини һөлл өдөркөй мөһкөмө бу һөрөкөтлерин гануна зидд слуб-олмадыгыны, бу заман дөвлөт мөһәфөјинин, төрөфлерин һугугларынын вө ганунла гөрунан мөһәфөлөринин пөзулөб-пөзулмадыгыны ајдынлашдыр-малыдыр.

Иддиадан имтинаны гəбул едэн вə ја барышыг сазышын тəсдиг едиб иш үзрə ичраата хитам верэн мəһкəмə ишə бахылмасы заманы ашкар едилмиш ганун позунтуларынын арадан галдырылмасы барəдə хусуси гəрардад чыхара билэр.

35. Эмək Ганунлары Мəчəллəсинин 233-чү маддəсинə ујгун олараг, ишə бəрпа вə мəчбури ишбурахма дəврү үчүн һагг едэмək барəсиндə иддиалара мəһкəмə бир ичраатда бахыр. Экəр јалныз ишə бəрпа һаггында иддиа верилмишсə мəһкəмə иддиачынын мəчбури ишбурахма дəврү үчүн һагг едəнилмəсини тələб етмək һугугуну она изаб едир.

Гүввəдə олан ганунверичилијə керə мəчбури ишбурахма дəврүнүн һаггыны едэмək үчүн ахырынчы ики тəгвим ајынын эмək һаггы кəтүрүлүр. һəмин мүəссисəдə (тəшкилатда) ики ајдан аз ишлəмиш шəхслər үчүн орта эмək һаггы фəктик ишлənмиш вахт һесабы илə мүəјјəнлəшдирилир.

Ишдəнчыхарма заманы пул мəблғлəri тутуларкən, ишдəн чыхарылмыш ишчијə эмək китабчасы верилмəсинин лəнкидилмəsi илə баглы мəчбури ишбурахма мүддəти үчүн (Эмək Ганунлары Мəчəллəсинин III-чи маддəси), ишдəнчыхарма əсасларынын дүзкүн ифадə едилмəмəsi илə əлагəдар мəчбури ишбурахма заманы (бу гəрарын 30-чу бəнди), ишə бəрпа һаггында мəһкəмəнин, эмək мүбəһисələri комиссијасынын гəтнамəсинин, һəмкарлар иттифагы комитəсинин гəрарынын, јахуд јухары органын гəрарынын ичрасы лəнкидилəркən орта эмək һаггы да ејнилə һəмин гəјдада мүəјјəнлəшдирилмəлидир.

Тутулмалы орта эмək һаггынын һесаблинамасы мувафиг индексасија тəтбиг олунмагла һəјата кечирилмəлидир.

Əввəlки ишинə бəрпа олунмуш ишчинин хејрина орта газанч тутуларкən она едəнилмиш ишдəнчыхарма муавинəти һесаба алынмалыдыр. Башга тəшкилатда ишлəмəјə керə иддиачија едəнилмиштəмək һаггы вə эмək габилијјəтини мувəггəти итирмəјə керə она верилмиш муавинəт дə һаггы едəнилən ишбурахма мүддəти дахилиндə һесаба алынмалыдыр.

36. Республика Эмək Ганунлары Мəчəллəсинин 239-I-чи маддəсинə вə Мүлки Просессуал Мəчəллəсинин 213-чү маддəсинə əсасən, мəһкəмələr ганунсуз ишдəн чыхарылмыш вə ја башга ишə кечирилмиш ишчинин ишə бəрпасы һаггында гəтнамəнин дəрһал ичра олунмасыны тəмин етмəлидирлэр.

Мəһкəмələr ишчинин əввəlки ишинə бəрпасы һаггында мүдиријјəтин əмрлəринин сурəтини вə ишчинин өз вəзифələринин ичрасына башладыгын кəстəрən башга субутлары тələб едиб ишə тикмəлидирлэр.

Кəстəрилən сənəдлэр олмадан чавабдəбин шикајəти вə ја прокурорун протести үзрə ишлəрин кассасија гəјдасында бахылмасы үчүн кəндəрилмəсинə һол верилмир. (Азəрбајчан Республикасы МПМ-рин 299-чү маддəсинин 1993-чү ил 10 фəврал тарихли редаксийасы).

Мəһкəмələr нəзərə алмалыдырлар ки, республика Мүлки Просессуал Мəчəллəсинин 95-чи маддəсинə əсасən, ишə бəрпа һаггында иддиа тəмин едилəркən чавабдəдən мəчбури ишбурахма дəврү үчүн кəсилмиш мəблғə дəвлət рүсуму тутулуб дəвлəтин мəдахилинə кечирилир.

37. Мəһкəмələrə тапшырылсын ки, əмək мунасибəтлəri сահəсиндə ганунчулугу мəһкəмлəндирмəјə, əмək, истəһсалат, ичра интизамы позунтуларынын кəкуну кəсмəјə, əмək мубаһисələrини догуран сəбəблəri вə шəраити арадан галдырмага јөнəлдилмиш тəдбирлəрин кəрүлмəсинə хусуси диггəт јетирсинлэр. Өзлəринин фəалијјəти илə мəһкəмələr истəһсалатда, гејри-мүтəшəкиллик тəзəбүрлəринə, ишбурахмалара, иш вахтыннын дикəр иткилəринə гаршы мубаризəјə кəмək кестəрмəли, мубахимə просеслəринин тəрбијəви тə"сир имканлардан даһа долгун истифадə етмəли, зəрури һалларда мүүссисələrə, идарələrə, тəшкилатлара кəтмəклə, əмək коллективлəринин, ичтимаи тəшкилатларын нумажəндələrинин иштиракы илə ишə бахмалы, əмək ганунверичилијинин позулмасына аид ашкар едилмиш фактлара, һабелə мүүссисələrдə, идарələrдə, тəшкилатларда гејри-мүтəшəкиллик фактларына хусуси гəрардадлар васитəсилə мунасибəтлəriни билдирмəлидирлэр.

38. Бу гəрарын гəбул едилмəsi илə əлагəдар олараг Азэрбајчан Республикасы Али мəһкəмəsi Пленумунун ашагыдакы гəрарлары гүввədən дүшмүш сажылсын:

1. "Мəһкəмələr тərəфиндən əмək мугавилəсинин багланмасы, дəјишдирилмəsi вə хитам едилмəсинə даир ганунверичилијинин тət-биги барədə" ССРИ Али мəһкəмəsi Пленумунун 1984-чү ил 26 апрел тарихли 3 №-ли гəрарынын вə һəмин мəsələ үзрə Азэрбајчан Республикасы Али мəһкəмəsi Пленумунун Гəрарларынын јеринə јетирилмəsi вəзијјəти барədə 1985-чи ил 12 апрел тарихли 4 №-ли гəрары;

2. "Ишə бəрпа һаггында ишлэр үзрə мəһкəмə тəчрүбəsi һаггында" 1987-чи ил 25 мај тарихли 2 №-ли гəрары;

3. "Республика Али Мəһкəмəsi Пленумунун 1985-чи ил 12 апрел тарихли гəрарына дəјишикликлэр вə əлавələr едилмəsi һаггында" 1988-чи ил 26 апрел тарихли 3 №-ли гəрары;

4. "Əмək мугавилəсинин багланмасы", дəјишдирилмəсини, хитамыны тəнзимлəјən республика ганунверичилијинин мəһкəмələr тərəфиндən тətбиги тəчрүбəsi һаггында" 1990-чы ил 11 апрел тарихли 2 нөмрəли гəрары.

Али мəһкəмəнин Сəдри -

Х. ҺАЧЫЈЕВ

Пленумун катиби,
Али мəһкəмəнин үзвү-

В. ҺƏШИМОВ